

VAŽNA VLOGA ANGLEŠKEGA DELA VSTVA

Natalo bo odločilen faktor, če zmaga Anglija
"NEW DEAL" ZA VSO EVROPO

London, 5. avg. — Če Anglija v tej vojni in bo delavsko nagradeno za svoje gigantno vojni delo s tem, da pride oblasti, tedaj bo Anglija, vsa Evropa in v veliki meri tudi ves svet dobil "new deal", ki pometel vse pred sabo. Sedaj vse angleško strokovno politično organizirano delavstvo posveča vse svoje moči za razbijanje Nemčije. Delavci se odrekli marsikateri tradicionalni pravici in delajo po 60 ur na teden, da zvišajo vojno produkcijo. Tudi njih vodilji so pristali na sodelovanje z vojsko, katere so vedno smatrali svoje razredne sovražnike, "socialne morone" in trde reakcionarce.

Kot plačilo za svoje delo ne letvajo nič drugega kot obilo ali upanje, da bo zmaga menila nekaj več kakor pa pometel v predvojni svet. Ko bo zmaga na vidiku, tedaj bodo pobili vse svoje sile, da bo v Evropi nastal resničen mir, v katerem bodo oni imeli polno besedo. O tem vprašanju že sedaj upravljajo in formulirajo svoj program, ki ga bodo skušali uresničiti takoj po premirju. Sledeče nekatere točke, kot so jih zadnje čase neformalno navedli nekateri glavni delavski voditelji:

1) Delavstvo mora v polni kooperaciji s sedanjo vlado v dani defenzivni fazi konflikta. Prav tako bo mogoče najbrž, da sodeluje v prihodnji ali defenzivni fazi, ki ima združiti delavsko orožje. V tej fazi naj bi do splošnih volitev, od katerih delavstvo pričakuje zmago. Zmaga bi dala pogum delavstvu v sovražnih deželah, da bi prešlo z revolucije.

2) Če delavstvo osvoji vladno pred zaključkom vojne, tedaj bi takoj izdelalo program za rekonstrukcijo Evrope; v ta namen naj bi bila ustanovljena velika evropska finančna korporacija, ki pa bi morala biti striktno mednarodnega značaja. Po premirju naj nastane doba treh letnih mesecev ali pa leto dni, naj bi služila za pomirjenje in prehranjevanje ljudstev preden bi bil sklenjen mir.

3) O razkosanju Nemčije ali drugih pokrajin ne more biti nobenega govora. Mir mora slovesno in hladnokrvnosti in praktičnosti, zgrajen tako, da bo onemogočil bodoče vojne in dal priložnost vsem. Maščevalnost mora biti izključena, dokler nemško delavstvo kaže, da je pripravljeno sodelovati za pravičen in trajen mir.

4) Afrika mora izginiti kot imperalističnih ambicij. Južna Afrika in Egipt mora dobiti pravico neodvisnosti. Južna Afrika bo mogoče potrebovala del svojega ozemlja, ostala Afrika pa naj bi postala nekakšna neodvisna Indija, federacija držav, katere naj bi pomagale razviti in financirati vse civilizirane države sveta. Tudi Nemčija naj bi imela enake prilike pri tej preobnovi Afrike.

Želja angleških delavskih voditeljev je, da bi pri tej rekonstrukciji sodelovale tudi Združene države; eden izmed njih je celo reknil, da bi bilo najbolje, če bi Američan predsedoval mednarodni komisiji, ki bi kontrolirala razvoj afriške federacije za 20 let.

Vai ti načrti so seveda še odločeni in odvisni od angleške vlade. Toda angleško organizirano delavstvo ima tudi druge načrte za apliciranje v sedanjo Evropo. Ena teh skem je, da se v

Grčija hoče ostati neutralna

**Premier Metaxas
pojasnil stališče**

Atene, Grčija, 5. avg. — Predsednik vlade Metaxas je včeraj naglasil, da ostane Grčija, država, od katere je Velika Britanija pričakovala pomoči v vojni proti Italiji, nevtralna. "Grčija," je rekel premier, "je nevtralna in taka hoče ostati. Uverjen sem, da bo s tem največ prispevala k vzdrževanju miru v južnovzhodni Evropi. V tem strahovitem konfliktu, ki maja temelje Evrope, je Grčija vedno pripravljena na žrtve v interesu zaščite svoje integritete in ozemlja."

Metaxas je dobil diktatorsko oblast pred štirimi leti kot posledica uspešnega puča, ki ga izvedel pod pretvezo kampanje proti komunistom.

Turčija, zaveznica Velike Britanije, je že pred naznanila, da hoče ostati nevtralna. Izjavila je, da bo šla v boj le, če bo napadena.

Stalin nekaj pri- pravljaja na Finskem

**Poslal je hujskače tja
in tisk v Moskvi rohni**

Moskva, 5. avg. — Moskovski listi spet napadajo Finsko in poročajo, da "tirani v finski vladi persekutirajo finske delavce."

Helsinki, Finska, 5. avg. — Finska vlada je prepovedala napovedane protestne shode in ulične demonstracije finskih komunistov. Zadnje čase so komunisti na Finskem postali zelo aktivni. Prišlo so cele horde agitatorjev iz Rusije in večinoma so zelo dobro založeni z denarjem.

Na Finskem je okrog 8000 komunistov, ki pa so po zadnji vojni s sovjeti silno predržni in zahtevajo vse mogoče privilegije. Finska vlada se ne ozira na to manjšinsko pečico, odločna pa je, da ta pečica ne bo izzivala nobenih nemirov in izgrezov.

Lindbergh za sode- lovanje s Hitlerjem!

**Tako je rekel na
"mirovnem" shodu**

Chicago, 5. avg. — Včeraj so čikaški izolacionisti, pacifisti, "epizarji," nemški bundovci in stalinovci imeli javen shod v Stadionu "za mir za vsako ceno." Zbralo se je okrog 20,000 ljudi in glavni govornik je bil letalec Charles A. Lindbergh, ki je med drugim rekel, da "v preteklosti sta Anglija in Francija dominirali Evropo, zdaj pa vse kaže, da v bodočnosti bo Evropa dominirala Nemčija — Amerika bo pa to morala upoštevati in prav lahko se prilagodi dominaciji Nemčije nad Evropo, kakor je v preteklosti lahko sodelovala z Anglijo in Francijo..."

armado zanese velika izobraževalna akcija. Po tem načrtu bi moral vsak vojak, letalec ali pomorščak poslušati vsaj tri predavanja o vzrokih vojne, nakar naj bi si izbral kakršenkoli predmet za nadaljno študiranje, bodisi strokovno ali kulturno. Pri tem vzgojnem delu bi sodelovali tudi profesorji.

Možno je tudi, da bo vlada na sugestijo in pritisk delavstva definirala svoje vojne cilje. Dosedaj o tem ni hotela nič slišati in je odgovarjala, da "zmaga je prva."

BIVŠI FRANCO- SKI VODITELJI PRED SODIŠČEM

**Zgodovinska obravnava
v starem mestu**

**POVELJSTVO
ARMADE REOR-
GANIZIRANO**

Riom, Francija, 5. avg. — To staro in zapuščeno mesto bo prihodnji teden postalo pozorišče zgodovinske obravnave proti bivšim francoskim voditeljem, ki so obtoženi, da so poglani ne-pripravljeni, narod v vojno z Nemčijo in zakrivali strahoviti poraz Francije.

Dasli imena obtožencev še niso bila naznanjena, je znano, da so obtoženi odgovornosti za katastrofo, ki je zadela Francijo, bivši premier Edouard Daladier, bivši kolonialni minister Georges Mandel, bivši mornarični minister Cesar Campinchi, Yvon Delbos in več bivših poslancev in senatorjev. Drugi, katere omenjajo v zvezi z obravnavo, so bivši premier Reynaud, general Maurice Gamelin, bivši vrhovni poveljnik francoske oborožene sile, in več častnikov, ki so imeli visoke položaje v armadi in vojni mornarici. Možna maksimalna kazen, ki jih bo doletela, je dosmrtna ječa.

Obravnava se bo vršila v stari justični palači. Bivši voditelji se bodo morali zagovarjati pred posebnim tribunalom, ki bo izrekel tudi kazni.

V Riomu, ki šteje 11,000 prebivalcev, bo prišlo veliko število obiskovalcev, ko se bo pričela obravnava. Storjeni so bili že koraki glede nasilčenja množice, ko pride v mesto, kjer bo zasledovala potek procesa.

Vichy, Francija, 5. avg. — Maršal Petain, načelnik države in nove francoske vlade, je izdal dekret glede reorganiziranja poveljstva armade. Stari častniki bodo odstranjeni in njihove položaje bodo dobili mladi častniki. Vsi stari častniki bodo poslani v pokoj.

Noben general, ki doseže starost 62 let, ne more poveljevati armadi. Starostne omejitve so določene za poveljnike vseh oddelkov oborožene sile na suhem, morju in v zraku.

Marseilles, Francija, 5. avg. —

Domače vesti

Se o avtni nesreči

Chicago. — Nesreča treh mladih slovenskih fantov, katere se je pripetila zadnjo soboto ponoči, ko so se peljali iz Chicaga v Ottawo, ne bo imela zanje težkih posledic. Nahajajo se še v bolnišnici v Ottawi. Leo Vider, sin gl. tajnika SNPJ, je imel precej zrezan obraz od stekla in zdravnik mu je moral narediti 27 šivov; Lawrence Gradišek, sin Toneta Gradiška, je pobit na glavi in nekoliko poškodovan v notranjosti, dočim ima Frank Vidmar zlomljeno roko. Četrty ponesrečenec, ki se je peljal z njimi, Čeh Matt Sojko — ki je tudi član Pionirjev 559 SNPJ — je najmanj poškodovan. Avto je bil Vidmarjev. Nesrečo je povzročila druga stranka, ki je na ovinu priletela z nasprotni strani in tresčila v Vidmarjevo vozilo. Na drugi strani je bil eden ubit, drugi pa leži težko ranjen.

Nagla smrt v Michiganu

Traunk, Mich. — Dne 24. julija je naglo za kapjo umrl Jakob Levstik, star 72 let in rojen v Travniku pri Loškem potoku, po domače Juresov Jakob. Stopil je k vodnjaku, da se napije vode in zgrudil se je mrtev. V Ameriki je bil 43 let in tu zapuščal dva sinova, dve hčeri in sestro, v Chicagu druga sina in dve hčeri, v Grand Rapidsu, Mich., pa četrtega sina.

Nov grob v južnem Illinoisu

W. Frankfort, Ill. — V Steritzu, pet milj od tukaj, je 24. julija umrla Jennie Zorc, stara 51 let in doma iz Gornjega Mladotička na Dolenjskem. V Ameriki je bila 28 let in tu zapuščala moža, tri sinove, tri hčere in brata, v starem kraju pa štiri brate in dve sestri. Bolehala je eno leto. Vzrok smrti je bila strjena kri na možganih.

Iz Pennsylvanije

Imperial, Pa. — Tu sta bila poročena Frank Erzen in Ana Kosenina, oba člana SNPJ. Zennin je sin dobro znanega slovenskega trgovca Johna Erzena. Obilo sreče!

Tri učiteljice so bile obsojene na pet let zopora vsaka na obožbo širjenja propagande proti Petainovi vladi v Šolah.

ESTONIJA STAVI OVIRE AMERIČANOM

**Vlada se uklonila ukazom
iz Moskve**

**AMERIŠKI DIPLO-
MATJE PROTE-
STIRAJO**

Helsinki, Finska, 5. avg. — Po navodilih iz Moskve je sovjetska vlada Estonije naznanila, da ne bo izdala dovoljenja za prehod preko svojega ozemlja ameriškim državljanom, ki se nahajajo v Litvi in Latviji. Američani so upali, da bodo lahko odpotovali preko Finskega zaliva v petčamski distrikt in se v tamkajšnji luki ukrcali na parnik Americap Legion, da jih odpelje domov. Na ta parnik se ima ukrcati okrog 700 Američanov, katere je vojna zajela v baltičkih in škandinavskih državah.

Ameriški diplomatje v Estoniji, Latviji in Litvi so že vložili protest, ki pa ni nič pomagal. Ker je državni department odklical poslanike iz glavnih mest baltičkih držav, je položaj Američanov težak.

Okrog 80 ameriških državljanov v Litvi in 30 v Latviji bo skušalo doseči petčamski distrikt po ovinku. Odpotovati bodo morali najprej v Berlin in od tam preko Copenhagena, Danske, Stockholma in Haparanda, Švedska, na Finsko. Potovanje preko razdalje tri tisoč milj predvideva visoke stroške.

Če ameriški državljanje ne bodo mogli plačati vseh stroškov v ameriškem denarju, ne bodo odpotovali. Ostati bodo morali v krajih, kjer se zdaj nahajajo. Nove vlade baltičkih držav, ki so pod popolno kontrolo Moskve, ne dovolijo nobenemu vzeti s seboj več kot \$50 iz dežele in vozni stroški morajo biti plačani s tujo valuto. Z vsoto \$50 ne more nihče kriti vseh stroškov v petčamski distrikt.

Osebe, ki bivajo šest in več mesecev v baltičkih državah, morajo plačevati dohodninski davek. Podatke, ki jih dajo tuje glade dohodkov, sploh ne upoštevajo. Američani, ki bivajo v Latviji morajo dobiti litovsko, dansko, švedsko in finsko vizo, če hočejo odpotovati v petčamski distrikt.

Pershing za pomoč Angliji

**Amerika naj nastopi
proti Hitlerju**

Washington, D. C., 5. avg. — General John J. Pershing, vrhovni poveljnik ameriške armade v Franciji v času prve svetovne vojne, je v svojem govoru po radiu urgiral, naj Amerika takoj proda Veliki Britaniji 50 rusilcev in stori tudi druge korake, "da ustavi Hitlerjev pohod." On je tudi naglasil, da je dolžnost Amerike, da pomaga Angliji v boju proti nacijski Nemčiji.

"Ako bo Amerika pravilno postopala v tem konfliktu, si bo zavarovala svojo svobodo," je rekel Pershing. "Ona naj-takoj proda 50 rusilcev angleški ali pa kanadski vladi. Ako bodo ti otepli britsko bojno mornarico pred uničenjem, bodo rešili tudi Ameriko pred nevarnostjo nove vojne. Američani se ne smejo izogibati dolžnostim, temveč morajo pomagati Veliki Britaniji v vseh ozirih. Čez polovico sveta vladajo zdaj možje, ki sovražijo ameriško demokracijo, svobodo in ustanove in bi jih radi uničili. Oni se zavedajo, da ne bodo dokončno strli narodov, katere so podjarmili, dokler bo ostal mogoč ameriški narod neodvisen in svoboden. Simbol ameriške svobode bo užigal iskre odpora podjarmljenih ljudstev proti tiranom. Trditve, da sta demokracija in svoboda v Evropi v nevarnosti, ni pretiravanje. Obe brani sedaj le Velika Britanija. Če bo ona podlegla v boju, bo ves svet potlačen v sužnost. Lahko smo uverjeni, da bodo sovražniki svobode in idealov, ki so nam vsem pri srcu in katere želimo ohraniti, poraženi, če bo Amerika podpirala vsestransko Veliko Britanijo v boju proti diktatorjem."

London, 5. avg. — Anglija je vrgla svojo letalsko silo v ofenzivo. Tarča bombardiranja so bila nacijska vojaška letališča in koncentracije pri Abbeville in Dunkirku, Francija, pomoli v Kielu in oljna skladišča pri Husum ter železniška tovarne postaje pri Kolnu. Uradno poročilo pravi, da so bombe, katere so vrgli angleški letalci, povzročile ogromno škodo.

"Nemške letalske in pomorske baze pri Rotterdamu, Holandska, so bile bombardirane," pravi poročilo. "Očitno je, da je nemška vojna mašina dobila strahovite udarce. Napadi se bodo nadaljevali z vso arditostjo. Naši bombniki bodo bombardirali militaristične objekte v Porurju se z večjim učinkom v prihodnjih dneh."

Avtna unija obsodila vse diktatorje

**Rusija, Nemčija, Ita-
lija in Japonska
ožigosane**

St. Louis, Mo., 5. avg. — Unija avtomobilskih delavcev CIO je v soboto na tukajšnji svoji konvenciji sprejela resolucijo, v kateri se izreka proti vojskovanju Združenih držav na tujih tleh in obsoja brutalne diktatorske režime v Rusiji, Nemčiji, Italiji in Japonski.

O resoluciji je bila precejšnja debata, ker so nekateri protestirali proti vključitvi sovjetske Rusije med diktature. Ko sta pa tudi predsednik unije R. J. Thomas in blagajnik George F. Addes urgirala delegate, naj glasujejo proti Stalinovemu režimu, ki pomaga diktatorju Hitlerju, je bila resolucija sprejeta z ogromno večino; le okrog 20 delegatov izmed 500 je glasovalo proti resoluciji.

Ko je pečica delegatov, komunistov seveda, hotela zagovarjati Stalina, čes da je Rusija edina, ki hoče mir, so po dvorani gromeli klici: Kaj pa Finska? Kdo je zadnji zimo mrevaril Finsko? —

Resolucijski odbor je sklenil s petimi proti štirim, da priporoči v sprejem resolucijo za odobritev tretjega termina in kandidature predsednika Roosevelta!

Železniška nesreča v Indiji

Kalkuta, Indija, 5. avg. — Najmanj 17 oseb je bilo ubitih in 40 ranjenih, ko je potniški vlak skočil iz tira. Avtoritete pravijo, da je nesrečo zakrivila sobotna. Ena tračnica je bila odstranjena s proge.

NEMŠKE ČETE SE ZBIRAJO V BAL- TIŠKIH LUKAH

**Italija priznala izgubo
podmornice**

**BORBA ZA KONTRO-
LO AFRIKE**

LONDON, 6. Jul. — Sem despetla poročila se glase, da se nemške čete zbirajo ne samo v holandskih, belgijskih in francoskih lukah, temveč tudi v oddaljenih baltičkih pristaniščih. Priprave za masno invazijo Anglije so v teku. Militaristični voščaki so ponovili svarilo premierja Churchilla o prihajajoči bliskoviti vojni in masnih letalskih napadih na Anglijo. Mnenje prevladuje, da bodo nacijski vrgli na stolice letal v ofenzivo. Uradna vest se glasi, da so Angleži vrgli 37,000 bomb v navalih na Nemčijo in na po Nemcih okupirano ozemlje v zadnjih štirih tednih. V istem času so nemški letalci vrgli 6987 bomb na angleško ozemlje.

London, 5. avg. — Anglija je vrgla svojo letalsko silo v ofenzivo. Tarča bombardiranja so bila nacijska vojaška letališča in koncentracije pri Abbeville in Dunkirku, Francija, pomoli v Kielu in oljna skladišča pri Husum ter železniška tovarne postaje pri Kolnu. Uradno poročilo pravi, da so bombe, katere so vrgli angleški letalci, povzročile ogromno škodo.

"Nemške letalske in pomorske baze pri Rotterdamu, Holandska, so bile bombardirane," pravi poročilo. "Očitno je, da je nemška vojna mašina dobila strahovite udarce. Napadi se bodo nadaljevali z vso arditostjo. Naši bombniki bodo bombardirali militaristične objekte v Porurju se z večjim učinkom v prihodnjih dneh."

Berlin, 5. avg. — Nemčija nadaljuje s sistematičnimi letalskimi napadi na zapadno angleško obrežje, da paralizira plovo britskih parnikov. Nemško poveljstvo je sinoči naznanilo, da so bombe, katere so vrgli letalci, zanesle požare v Stanlowu, pristaniščnem mestu v bližini Liverpoola. Druga letala so bombardirala otok Canday, luko Swansea ob Bristolskem prelivu in važne vojaške baze.

Rim, 5. avg. — Tu so priznali, da so Angleži potopili nadaljnjo italijansko podmornico, ne omenjajo pa podrobnosti. Uradna vest se glasi, da se borba za kontrolo Afrike nadaljuje. Italijanski letalci so napadli z bombami Hajo, železniško križišče, ki leži sto-milj severno od Eritreje, italijanske kolonije in strategične vojaške točke v angleško-egiptskem Sudanu.

Kairo, Egipt, 5. avg. — Angleške avtoritete poročajo, da so bili letalski napadi na Derno, luko v italijanski Libiji, uspešni. Bombe so poškodovale več italijanskih parnikov v tej luki. Cagliari, pristaniščno mesto v Sardiniji, je bilo tudi bombardirano iz zraka.

Madrid, Španija, 5. avg. — Tukajšnja radiopostaja je naznanila, da so edince angleške bojne mornarice odplule iz Gibraltarja na Sredozemsko morje. Na čelu teh je velika bojna ladja Hood.

Veliko pomanjkanje v Španiji

New York, 5. avg. — Potniki, ki so dospeli sem na špankem parniku Marques de Comillas, so povedali, da ljudje stradajo v Španiji in Italiji. Rev. Timothy L. Bouscaren iz Chicaga, ki je poučeval cerkveno pravo na gregorijanski univerzi v Rimu, je dejal, da je položaj v Italiji in Španiji tak, "da se ne moreta pravi. Italijansko ljudstvo ni hotelo vojne in med prebivalci se opaža nepokoj."

Unijaki izdelak

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENT
GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE
Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Narodna in Zdravna drava (Ivan Chizga) in Kladu
\$2.00 na leto, \$3.00 na pol leta, \$1.50 na štiri leta; za Chicago
in Ohio \$1.50 na leto, \$2.25 na pol leta; za inozemstvo
\$3.00.

Subscription rates for the United States (except Chicago)
and Canada \$2.00 per year, Chicago and Ohio \$1.50 per year,
foreign countries \$3.00 per year.

Cena oglasa po dogovoru. Rokopisi literarne vsebine (trike, po-
velli, drame, pesmi, itd.) se vrnejo podljetelja le v slučaju,
če je priložila poština.

Advertising rates on agreement. Manuscripts of communi-
cations and unsolicited articles will not be returned. Other
manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned
to sender only when accompanied by self-addressed and stamped
envelope.

Naslov na vsa, kar ima stik s Hotoz
PROSVETA
2857-28 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois
MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v oglepaju na primer (July 21, 1945), poleg vsakega
listna na naslovu pomeni, da vam je s tem datumom postila no-
vina. Posvetite jo pravočasno, da se vam list ne ostavi.

Glasovi iz naselbin

Nekaj novic z vzhoda
Elizabeth, N. J. — V našem mestu so zgradili novo mestno dvorano, ki stane milijon dolarjev. Poslopje je lepo, moderno in bo mesto še olepšalo. Otvorilni program je bil v soboto popoldne, 20. jul. Prišli so državni možje — guvernér More, mestni tupan Kirk, bivši mornariški podtajnik Charles Edison, senator C. E. Loiraux in več drugih. Igrala je mestna godba.

Charles Edison je prijazen govornik. Povedal je, da ni novinec v tem mestu. Spominjal se je svojega pokojnega očeta Thomasa Edisona in je rekel, da je bila tudi njegova stara mati rojena v Elizabethu. To mesto je postavilo tudi moderno obrtno kolo za pol milijona dolarjev in ji dalo ime Thomas Edison. Pod tem imenom so tudi velike tovarne za električne naprave v Orangu, kjer je oče govornika eksperimentiral in svetu dajal velike iznajdbe. Tam so še tudi majhne delavnice, podobne hišicam, v katerih je delal veliki Edison. Tam je tudi umrl in tam je tudi pokopan. Tudi okoliški hribi se imenujejo Orange Mountains. Tako je več spominov na pokojnega Thomasa Edisona.

V New Yorku se tudi letos še vrši svetovna razstava. Tja so bili pozvani tudi razni žogigranci iz Connecticuta. Po igri so si ogledovali razstavo in posilili bale ali žoge v kovčegu. Polcija je dvakrat prišla dva fanta, ki sta bila preiskana; seveda niso našli pri njima nič drugega kot žoge. Fantom se je smešno videlo, da ima policija karb nad njimi. Toda odkar je eksplodirala bomba v angleškem paviljonu, policija bolj pazi, če kdo kaj prinese. Med igralci sta bila tudi dva člana SNPJ, Joseph in Johnny Pasarich.

H koncu naj še omenim, da se je Helena Bratanich, članica društva 540 SNPJ, učila za bolničarko v mestni bolnišnici in dobila diplomo. Good luck, Helen!

Agnes Pasarich, 540.
(723 Clarkson ave.)

Pojasnilo
Chicago, Ill. — Ne mislim opisati vseh vtisov, katere sem došla na konvenciji JSZ v Clevelandu. Zborovajne se mi je večinoma dopadlo in sem mnenja, da je bilo eno najinteresanjših in najvažnejših od vseh, kar sem jih imela priliko udeležiti se. Postržba in uljudnost je tudi bila najboljša. Posebno pa se hočem zahvaliti družini Turk.

Pričakovala pa nisem odmeva mojega "glasovanja". Kakor je pisal sodrug F. Barbich v Prosveti, me je vprašal, če sem zato, da ostanemo v stranki ali ne, kakor je vprašal druge mlade sodrugi — ne vem pa, če je tudi svoje sinove. Je res, da sem mu rekla, da sem za to, da ostanemo v stranki, posebno ker tak korak nudi reakciji preveč prilike za poniževanje in kritiko, kar bi škodovalo federaciji in stranki, toda nisem pa obljubila, kako bom glasovala. Človek sliši razne argumente, potem pa, kar se mu vidi boljše, to stori. Poslušala sem naše "old-timers" na zborovanju, ki so izkušeni, iskreni

Alice Artach, 559.

Nekaj podatkov
Sharon, Pa. — Sharon in South Sharon je mesto z več kot 40,000 prebivalcev v okraju Mercer. South Sharon so leta 1912 prekrstili v Farrell. V njem je bila razvita jeklarska in železarska industrija. Tujak so nekaj tovarn že popolnoma porušili, nekaj pa jih še čaka enaka usoda. Prvi priseljenci so se pričeli naseljevati leta 1796. Lega za razvoj mesta in jeklarske industrije je bila ugodna, ko so leta 1836 v bližini pričeli odpirati premogovnike. Pet let kasneje je bil Sharon inkorporiran kot trg.

V Sharonu in Farrellu ima Slovenska narodna podporni jednota tri društva — št. 31, 262 in 755. Prvi Slovenci so se naselili v Sharonu nekako pred 45 leti. Po poklicu so bili navadni težniki. Kasneje so se pričeli naseljevati še drugi rojaki in tako je časoma postala slovenska naselbina. Sedaj nas je v Sharonu

delavci za našo federacijo, Proletarca in stranko; mislim, da tudi oni vedo nekaj o tem. In to je bil skoraj edini vzrok, da sem šla na konvencijo: da slišim mnenja drugih naših sodrugov.

Jaz bi še danes rajši videla, da bi ostali v stranki, pa kjer nič ni, se ne more nič vzeti. Ako pa pride do tega, da se stranka oživi, se to lahko popravi, ker bo vedno odprta pot. Izrek, katerega sodrug Barbich vedno omenja, "delavci vsega sveta, združite se" — je velik, resen, zaželjen, ampak važno je, da se prej tudi razumemo, in da postanemo boljše ljudje, nesebični, prijateljski, dobrosrčni. Zato je tudi dostikrat dobro, da bi imel človek "odprto glavo", ali kakor se reče po angleško — "open-minded". Če bi to večina storila, bi se mogoče bolj razumeli in manj razcepili v delavskih četah in strankah. To je nekaj težavnega, posebno pa še po vsej Ameriki ali po vsem svetu, ko se še ne morete razumeti v Clevelandu, ali kje drugje. Vsak, kdor se prišteva bolj učenega, tišči svoje naprej, namesto da bi se zedinili in napake popravili, ampak se napihne "za počt" in zažuga z odstopom, ako svojega ne doseže. So tudi drugi stvarni in delavni in situacijo vidijo vnaprej, kakršna je.

Kar se tiče sanj in pete kolone in spremembe preko noči — kaj pa misli sodrug Barbich, da je JSZ peta kolona in sanje? Ali nista JSZ in Proletarec vedno učila v korist delavstva, in to ostane. Ideje so tudi ostale, niso bile prodane nikomur in ne v koruzo vržene. Kar se pa spremembe mnenja tiče, se sodrug Barbich tudi spremeni, mogoče se bo tudi o tem, ker je nekaj glasoval, da imajo komunisti prav, dasi se jih danes otepa z vsemi štirimi.

Ako sem naredila tako veliko napako z mojim glasom, sem jo pripravljena popraviti, če bi prilika nanesla. Jaz, kot članica stranke, bom ostala članica, dokler je kaj stranke; a to je osebna zadeva, ampak kar se tiče federacije, je pa druga, bolj važna stvar — da ohranimo to, kar imamo, da se bosta Proletarec in federacija še vedno lahko borila za delavstvo.

Jack Yert, 262.

O ohijskem dnevu SNPJ
New Philadelphia, O. — V nedeljo, 28. julija, se je članstvo društva 484 podalo na pot, da se udeleži slavnosti ohijskega dneva SNPJ na samotni farmi pri Chardonu, ki je od nas oddaljena 100 milj. Dan je bil lep, nekaj nalašč za tako veliko priredbo. Ko smo dospeli na prostor ob 11:30 dopoldne, je bila že velika udeležba, ob treh pa velika gneča, če si hotel priti blizu. Posetniki od blizu in daleč.

Ko se bližamo stavbam, smo mislili, da smo prišli na semenj, ker so prodajali vsakovrstno robo; tudi "Ribnikana" ni manjkalo s piščalkami, pipei in podobno suho robo. Gotilne z vsakovrstnimi imeni. Eno je nosila ime "Pod figo", čeprav je bila pod češpljo.

S prvo znano osebo smo se sestali z Matthom Petrovichem, ki sam je predstavil mrs. Anne Medvešek, katere nam je po-

Franoski plotti, ki so prekorčili mejo, korakajo po cesti v Neuchatelu, Švica, v taborišče.

in Farrellu okrog 300 slovenskih družin in nekaj pečlarjev.

V nedeljo, 28. julija, sem šel v Slovenski dom na Baldwin in French cesti. Tam sem tadel nalega pionirja Joeca Cimpermana. Prisedom k njemu in pričela sva se pogovarjati. On je poznan ne samo v našem mestu, marveč tudi daleč okrog, posebno pa še med člani društva Slovenski dom 31 SNPJ, katerega je ustanovil leta 1905, a sedaj je član društva Slovenec 262.

Joe Cimperman se je rodil 13. marca leta 1875 v laki vasi pri Igu. V Ameriko je potoval leta 1897 v New Castle, Pa., v Sharon pa je došel leta 1902. Ravno tega leta se je tudi oženil, saj ga je tukaj čakala mlada in zala Francka, ki mu je obljubila, da bo njegova do konca življenja. In tako skupaj vozita zakonski voz po poti napredka že 38 let. V zakonu se jima je rodilo šest otrok, ki so vsi zdravi in si že služijo svoj kruh.

Joe je ves čas svojega bivanja v Sharonu delal pri American Sheet & Tin Plate Co., sedaj last Carnegie-Illinois Steel. Naporno in težko delo v tovarni je ugonobilo nekaj močnega moža. Sedaj prejema starostno pokojnino. Povedal mi je, da do leta 1924 je še nekako šlo, ker bil je zdrav in močan kakor skala. Ali prišla je bolezen in moral je v bolniški postelji ostati več mesecev. Komaj se je znebil ene bolezni, že se je pojavila druga. Prišlo je tako daleč, da so klepetave starke začele hoditi k Cimpermanovi ženi in jo začele čimprati, češ ali si neumna. Kaj res misliš, da je tvoj mož belan? Nihar tega ne verjemim, len je, delati noče, le iz postelje ga požen, kaj boš ti redila takega lenuha kakor je on!

Vsi vemo, da se je Joe Cimperman že zgodaj začel zanimati za društveno življenje. Nikdar ni odobral pijančevanja, ki je bilo posebno tiste čase v navadi, ko so hodili od saluna do saluna in živeli od peče do peče. Veliko bi se dalo pisati o njegovi aktivnosti, toda rojaki, ki ga poznajo, to že vedo. Ob priiliki vaše 65-letnice se vam pridružujemo vsi znanci in prijatelji in vam želimo še mnogo let krepkega zdravja. Vemo, da vaša življenska pot ni bila posuta z rožicami, pač pa je bila strma in polna kamenja. Prav tako je moja želja in želja vseh vaših številnih prijateljev, da v sreči, zdravju in zadovoljstvu dočakate 50-letnico zakonskega življenja, da v krogu svojih vnukov in pravnukov praznujete svoj zlati poročni jubilej.

Walter Smethurst, direktor organizatorične kampanje CIO v letalskih tovarnah.

stregla z okusnim obedom in pijačo. Hvala! Po obedu smo se začeli sestajati s prijatelji in znanci od blizu in daleč. Imen mi ni mogoče navajati, ker bi vzelo preveč prostora.

Program je bil dober; bile so vsakovrstne tekme, govori, petje in godba. Govorili so: pripravljala odbornika Matt Petrovich in Milan Medvešek ter zastopniki federacij — mrs. Mihevc iz Salema, Koklich iz Strabana, Pa., Jože Snoy iz Bridgeporta, ki je dobro znan po dopisih in se je navzočim osebno predstavil, da vidijo, kakšna zverina je. Reči moram, ako bi delavstvo imelo več takih zverin, bi se ne nahajalo v takem položaju kot se danes. V angleščini je govornik član gl. finančnega oddelka Donald Lotrich iz Chicaga, ki je dobro napravil. Posebno je bil dober njegov odgovor šerifu dotičnega okraja, v katerem se farma nahaja, ki je rekel, da imajo premalo ameriških zastav razobešenih. Br. Lotrich mi je dal vedeti, da je zavedno članstvo SNPJ bolj lojalno Ameriki kot pa tisti, ki se ovijajo v ameriško zastavo, delujejo pa za vse nekaj drugega, to je proti Ameriki.

Presenečil me je govor šerifa, ki je rekel, da je bil opozorjen, da bo članstvo pete kolone imelo manifestacijo proti Ameriki. Udeležil se je iz tega razloga, da se prepriča, kar se je tudi zgodilo in zdaj ve, a kom ima opraviti, ko bo videl krka SNPJ. Po mojem mnenju taka oseba ali skupina, ki prinese na dan take laži, ni vredna drugega, kakor da bi jo obesil za jezik in naj bi visela toliko časa, da bi se naučila govoriti resnico.

Na govorniški oder je bil trikrat pozvan tudi gl. odbornik Frank Barbich, toda je radi dela prišel šele pozneje. Poleg govora je bilo tudi petje dveh clevelandskih zborov. Tudi godbeniki so pokazali svojo umetnost, tako Vadnalovi iz Clevelanda kot skupina iz New Philadelphiaje pod vodstvom C. Hrena. Navzoče je najbolj presenetil osemletni sin tajnika nekega clevelandskega društva s harmoniko, ki je bila skoraj večja kot on. Izvajal je dobro v godbi in petju in žel velik aplavz.

Naporno delo je imel rojak, ki je rinil sod piva h gostilni pod imenom "Kurja vas" na hričku. Ko je porival sod, je šlo enkrat naprej, enkrat nazaj, a končno ga je vendar spravil na mesto. Če bi se gostilna nahajala v dolini, bi on in sod hitro prišla na prostor.

Udeležba je bila tako velika, da pripravljali odbor ni pričakoval toliko ljudstva. Avtomobili in busi so bili od blizu in daleč. Udeležencev je bilo veliko tudi iz Pennsylvania, da Ohijsani ne bodo prezrili, kadar bodo oni imeli kaj slinčnega in se bodo po možnosti udeležili, če bo kaj evenka v žepu.

Zahvala gre prvi pripravljalnemu odboru, drugim vsem delavcem, ki so imeli polne roke dela, posebno pa ženske v kuhinji, ki so neustrašno opravljale svoj posel. Zahvala gre tudi posetnikom, ki so se udeležili v tako velikem številu. Prostor ni bil pripravljen za tako veliko udeležbo iz več razlogov; posebno za ples bi potrebovali večje plesišče, tako pa so morali vsi, ki so bili v dvorani, trpeti veliko vročino. Gotovo moramo razmere upoštevati, ker to je šele začetek.

William Pongratz, 484.

All ste le naročili Prosveto ali Mladinski list svojemu prijatelju ali sorodniku v domovino? To je edini dar trajne vrednosti, ki ga za mal denar lahko pošljete svojemu domovinu.

Hitler bo sodil Daladierja

Današnja svetovna situacija je mešanica strasno tragične in skrajno komičnega. Francija, kolikor je v njej človeškega dostojanstva, je mrtva za zunanji svet, javlja se pa zdaj pa zdaj ona Francija, ki je prej molčala, danes je pa Hitlerjev Charley McCarty. In ta Charley je sporočil svetu, da se bo Daladier z nekaterimi drugimi svojimi kolegi vred moral zagovarjati pred posebnim sodiščem zaradi vstopa Francije v vojno.

Bivši premier Daladier bo torej obtožen morda veleizdajstva ali še večjega zločina, ker je Francija pod njegovim vodstvom zadnjega jesen napovedala vojno nacijaki Nemčiji! Razume se, da ta obtožba in morebitna smrtna obsodba, ki bo sledila, pride na iniciativo od zgoraj — iz Berlina od Hitlerja.

Hitler je napadel Poljsko, s katero je imel pogodbo, da je ne bo napadel. Francija je tudi imela s Poljsko pogodbo, da ji pride ob vsakem napadu od tretje stranke na pomoč in te pogodbe se je držala. Hitler se pa ni držal svoje pogodbe, da ne bo napadel Poljske. In Hitler, ki je prelomil nešteto pogodb, bo zdaj sodil "in absentia" bivšega premierja Francije, ki je zakrivil samo to, da se je držal pogodbe!

Pravilno bi bilo, da je Daladier prišel pred sodišče zaradi težkega zločina, ki ga je izvršil v septembru 1938 v Monakovem, ko je s Chamberlainom vred izročil Čehoslovakijo Hitlerjevemu krvolokstvu. Za to zločinstvo bi morala biti Daladier in Chamberlain težko kaznovana. Najbrže se še danes oba bridko kesata — in to je zanju hujša kesav od vsake druge.

Ampak Hitler zdaj ne bo kaznoval Daladierja zaradi monakovskega hudodelstva. O ne! Hitlerjeva kazen pride iz baš nasprotnega razloga — ker ni Daladier ponovil monakovskega izdajstva, tudi leto kasneje in mirne vesti prepustil Poljsko razbojniškemu Hitlerju.

Zgodilo se bo spet, kar se je že nešteto krat zgodilo: Krivičnik bo sodil krivičnika za čin, ki ga ni storil — za zločin, ki je bil res izvršen, pa ne bo nobene sodbe!

In svet se bo vrтел dalje ...

"Epizarji" ne poznajo nobene meje

"Epizarji" ne poznajo nobene meje — za seboj, ko se je treba umikati, če bi bili oni sami, če ne bi bilo drugih, ki jih drže za ovratnik in jih vlečejo naprej.

Saturday Evening Post je objavila članek, ki ga je spisal William R. Castle, bivši pomožni državni tajnik za časa predsednika Herberta Hooverja. Castle je danes aktiven v Lindberghovem "epizarškem" krogu in v omenjenem članku priporoča, naj bi Združene države — revidirale svojo Monroejevo doktrino in se odrekle vsaki odgovornosti za bodočo usodo Južne Amerike.

Naj gredo Argentina, Brazilija, Chile in Urugvaj svoj pot — naj gredo s Hitlerjem ali za Hitlerjem, če nočejo drugače, piše Castle.

Članek je zelo zanimiv za — Hitlerja in njegovo peto kolono po vsej Ameriki. Dokler ima Hitler toliko "epizarških" pomagačev v tej deželi, je lahko na konju, dočim se bo dr. Goebbels, njegova velika trobenta, lahko še norčeval iz strahopetne demokracije pod pretvezo, da Castle, Lindberg, Hearst, Ford, McCormick z drugimi "epizarji" in pacifisti vred predstavljajo smetano ameriške demokracije.

Ce bi danes res živeli v mirnem času, bi se imenitno zabavali ob teh "epizarških" komedijah, ampak v razmerah, ki niso nobena šala, nam ni do smeha. V teh časih vse to lahko škodi, ker zavlačuje obrambo. Na eni strani zavlačujejo obrambo požrešni privatni kapitalisti, ki gledajo le na svoj žep in smatrajo program oboroženja za svoj "reket", na drugi strani pa mečejo polena nešteti politični šarlatani, ki blufajo sebe in druge, da so Združene države varne pred vojno, če ne bodo nikogar izzivale.

Monroejeva doktrina je izzivanje na vojno — oboroževanje za obrambo je izzivanje na vojno — če preveč govorimo o demokraciji, je tudi izzivanje na vojno!

Sreča je, da so tu milijoni, ki ne poslušajo teh šarlatanov — in ko bo šlo zares, bodo šarlatani hitro odleteli na stran, s poti.

Ob tednu

Anton Garden

Danes je glavno sporno vprašanje pravičija, ako ne nacifikacija Amerike z uvedbo splošne prisilne vojaške službe. Amerika se do danes vsaj v mirnem času toliko razlikuje od bivših in sedanjih evropskih držav, da veku, ki je proti militarizmu in gosjaskemu banju (miselnop in fizično), ni bilo treba v vojsko službo. In prej, dokler so bila imigrirana vrata odprta, je vsako leto pritežalo v Ameriko tisoče in tisoče mladeničev in mladih možev evropskim militarizmom. Tudi med nami venci je nas veliko, ki smo v glavnem rade šli v Novo deželo; ne manjka se tudi takih, so dezertirali iz Franca Jožefove, kajzerjeve kake druge armade.

Toda ta tradicionalna svoboda, stara od Amerika sama, je danes na robu propada. Ne strbunkne v propad, ne bo to zasluga Rooseveltove administracije, marveč tistega ameriškega ljudstva, ki še ni pripravljeno diti "obrambnim" histerikom kot sledi k ovac v klavnico. In teh ljudi se "liberalna" ministracija z vodilnimi političnimi in gosjaskimi krogi vred najbolj boji. Zato sta konvenciji obeh starih strank namenoma rirali vprašanje konskripcije, kot bi bilo pomena za deželo!

Politični lisjaki obeh starih strank, ki si silko skilcujejo na "demokracijo", "obrambo misfere" in ne vem kaj še vse, so si mislili, da bi s tem razburjali narod in razdvajali publikansko in demokratsko stranko. Ko se konvenciji vrnemo v Washington, bomo enostno potisnili konskripcijski zakon skozi kongres v nekaj dneh predno se bo mogla opozicija ustalizirati in organizirati. In tako so tudi rili, ampak k sreči za Ameriko so računali krčmarja.

Kakor poročajo iz Washingtona, so kongresniki in senatorji tako poplavljeni s protestnimi pismi od volilcev, da se administracija sama ni upala potisniti Burke-Wadsworthov osnutka skozi kongres, ker se je zblala pon Senatni odsek za vojaške zadeve je ob koncu prejšnjega tedna poročal, da je "gotov" a osnutkom — brez vsakega javnega zaslišanja in da ga bo v par dneh predložil zbornici, kateri listi so v soboto, 27. julija, konskripcijski osnutek tudi ponatisnili, češ zdaj pa le pride Hitler! Par dni pozneje je senatni od radi opozicije zapet "soglasno" prišel do predčanja, da roba ni tako dobra in sladka kot mu je prej zdela. Pa je zakonski načrt "liberaliziral" v pondeljek in zopet v torek! "Liberaliziral" ga je trikrat v štirih dneh.

Pri zadnji modifikaciji, ki določa registracijo cveta naroda od 21. do 31. leta, namesto od 64. leta, so se konskripcionisti ustavili, do tukaj se umaknemo in nič več. Na poslo poklicali tudi novega vojnega tajnika Sona, ki je za galerijo — ameriško javnost — pravil histeričen govor in petkrat zapel, da Hitler napadel Združene države iz — Kana (Pred nekaj tedni so isti krogi govorili babe preplotu, da bo nacijska invazija prišla — Mehike, ker Hitler Južno in Centralno Ameriko ze baše v žep.)

Hitler podjarmlja Evropo in širi fašizem "blitzkriegom", s katerim pa še ni mogoč Angleški preliv. Vodilni krogi ameriškega pitalizma z Rooseveltovo administracijo na pa skušajo s histerijo ukovati ameriško ljudstvo v verigo militarizma, ga osedlati s ekonomijo in ga oropati tradicionalnih svobčin, vsled katerih je Amerika v resnici postala velika ne samo gospodarsko, marveč tudi politično in kulturno.

S histerijo je reakcija že podvržla vladni troli vse nedržavljanje. Histerija je dosegla di vrhovno sodišče, ki je zadnjič potrdilo dogatno bogočastje ameriške zastave v šolanju tem opogumilo "patriotične" fanatike, da planili po neki mali verski sekti kakor psi. S histerijo je vlada potisnila deželo v ekonomijo, katere cilj je blazno oboroževanje do zob in militariziranje dežele. S pomoč histerije so že tudi razne občine, na primer Keesport, Pa., pričele sprejemati drastične antidelavske ukrepe.

Tado se tudi v Ameriki pridno učimo od Hitlerja in polagoma upeljavamo histerizem, sosed po drugo znamko, pod znamko "obrambo misfere", "demokracije" in ne vem kaj še. Kot pravi Washington Post v uvodniku:

"Burke-Wadsworthov zakonski osnutek regimental Ameriko. Povzročil bo drastično dela tako in tovarni kot na farmi. Organizirano delavstvo bo ukovano v verige. Načrt nam daje predsedniku moč, da ne vpokliče onih mlavcev, katerih delo smatra kot "potrebno vzdrževanje narodnega zdravja, varnosti in terežov." Torej ima tudi moč, da vpokliče vsi (Dolge na 3. strani.)

Pred dvajsetimi leti

(Iz Prosvete, 6. avgusta 1929)

Domače vesti. V Bendlu, Ill., je ogenj uničil Štefanu Kuzmiču hišo z vso opremo vred.

Delavske vesti. Vodja kansaskih rudarjev Howat je izjavil, da je John Lewis "zavodni demagog med vsemi demagogi ..."

Iz inozemstva. Antanta podpira Rumunsko in Ogrsko, naj udarita po sovjetih.

Sovjetska Rusija. Poljaki so sprejeli predlog Rusije za konferenco v Minsku.

Novice z starega kraja

Slovenije

BEGU IZ BRUSLJA V PARIZ IN POVRATEK V JUGOSLAVIJO

Skoraj 100 km pes.
Doživljaj s padalci.
Bombni napad na vlak.

...dopisnik mariborske
Veterina je govoril s Sloven-
...ki je ob nekem navalu bežal
...Bruslja v Parizu, in Pariza pa je
...pripel v domovino. Poda-
...to nekaj njihovih doživljajev,
...jih je pripovedoval.—Op. ur.

...večer pred usodno nočjo
...bil v operi in zato ni čuda,
...ja jutraj, ko sem zaslišal
...spreletel v dramyosti ma-
...prijeten občutek, kmalu za
...pa so me siloviti treski
...ki so padle v neposredno
...hise, v kateri sem stano-
...virgi iz postelje.

...re! Nemci so tu!
...tem prvem bombnem na-
...ki je končal malo po šesti
...so bile bruseljske ulice pol-
...zburjenega ljudstva. Vse
...ogledovalo prve podrtine,
...mirjeno spravevalo po žrt-
...in begalo sem in tja, ne ve-
...kaj storiti. Pozabili so na
...naredbe, ki jih je izdala vla-
...in vsak je le gledal, kako bi
...prej prišel iz mesta. Posta-
...se polnilo, glavni prevozi
...bili rezervirani za vojaštvo.
...prej pes — s culo v rokah!

...proti dnevu so se že po-
...le prve kolone beguncev pes
...na raznih vozilih z najpotreb-
...nimi proti jugozapadu.

...tudi jaz sem jo mahnil kakor
...na vseh beguncev a kovče-
...v roki, po cesti v Halle. Za
...mi so se povsod vneli bo-
...bežali smo tako rekoč pred
...otroci, žene, starčki,
...je bežalo, brez vsega, ven-
...na obrazih se jim je bralo,
...so za domovino pripravljani
...novati vse. In zbeganim du-
...je dajal poguma in zaupa-
...tudi pogled na močne fran-
...ke čete, sijajno opremljene,
...je hitele na pomoč belgij-
...vojakom, branečim vsako
...svoje zemlje. Zal se kljub
...mojimi pomoči zaveznikov ni
...mogli dovolj uspešno braniti
...so se morali umikati proti
...ncoški meji.

...v Hallu sem prespal noč v ne-
...kuhinji, nato pa nadaljeval
...le vedno pes v Ath in sko-
...Tournai v Lille.

...mo so se tako pomikali, ne-
...stano in nevarnosti pred le-
...skimi napadi, smo napeto za-
...dovoli z očmi grozeča letala,
...ne kje spuščali padalci. Ti
...največ skakali v rani zori in
...nemern mraku, ko jih je bilo
...je opaziti. So to dečki v sta-
...od petnajst do osemnajst
...občenci v vse mogoče in ne-
...gocne uniforme; povzročili pa
...svojim nenadnim pojavom
...ne zmesnjave. Pojavijo se
...nekrat za tvojim hrbtom.
...lahko je tudi imal v hrbtu
...zel svinec strojnice ali puške,
...jih nosijo s seboj.

...po približno 100 km hoje sem
...vojo priti go spripel v Lille.
...se mi je posrečilo priti v
...ak, ki bi nas odpeljal v Arras,
...tam pa v Pariz. Vlak je bil
...napolnjen z begunci in po te-
...ni vojni smo prispeli v Ar-
...Od tam smo se nadaljevali
...injo v Boileux, kar dobi vla-
...voja povelje — nazaj v Ar-
...In potem smo doživeli ne-
...bo. Ekadrijla nemških bom-
...ov je napadla vlak, ga bom-
...dirala in obstreljevala s
...rojnimi. Vse je v divji pani-
...pobegnilo iz vlaka, pustivši
...lajgo in vse. Rešili smo golo
...enje. Vlak je popolnoma
...rel in bil sem spet obsojen
...pesenje.

...vil v Frevent. Tu se mi je na-
...smehnila sreča. Dobil sem ne-
...kega Francoza, ki je bežal v
...svojem avtomobilu. Dovolil mi
...je, da sem prisedel, in tako sem
...prišel z njim v Abeville.

...V Abevillu sem se nekoliko
...okrepčal, saj do sedaj ves čas
...svojege bega nisem zaužil dru-
...gega kot vodo, kavo ali mleko.
...Po vseh krajih, kjer so bili
...bombni napadi, je vse opusto-
...šeno in razbito in večina mest
...in vasi je pogorela do tal. V
...tem kraju so še gospodarili
...Francozi. Noč sem prespal na
...nekem skednju še dokaj mirno,
...kajti brnenja letal in pokanja
...bomb sem se že privadil.

...Iz Abevilla sem se z nekim
...vojakiškim avtomobilom, ki je vo-
...zil bencin, peljal dva dni do Ro-
...uena. Nepregledne množice be-
...guncsev so se pomikale po cestah
...v večnem strahu pred letalskimi
...strojniciami. Z živčevim so jih o-
...skrbnovala poljske in francoske
...kuhinje, tako da so ti reveži bi-
...li vsaj zadostno nahranjeni. Po
...poti se je vse vprek ugibalo, kaj
...je privedlo Nemce do napada
...na to nevtralnno državo. Nema-
...ška poročila so pravila, da zato,
...ker bi drugače zasedli državo
...Angleži in Francozi. Vsi Belgijci
...pa so dobro vedeli, da o tem
...ni bilo govora...

...Ko sem v Parizu opravil po-
...trebne formalnosti, sem se na
...prepolnem kolodvoru vendar
...preeril do vlaka, ki naj me po-
...pelje v domovino. Prijetni ob-
...čutki so me obhajali, ko smo za-
...puščali pariški kolodvor, v duši
...pa mi je bilo težko, ko sem po-
...mišljal na žalostno usodo milijon-
...ov, ki so morali zapustiti svojo
...domovino in domove. Preko It-
...talije sem se naenkrat znašel na
...Raketu in v Ljubljani.

SKUPSCINA DELAVSKIH ZADRUGARJEV V LJUBLJANI

...Dne 9. jun. so se sestali v ko-
...lodvorski restavraciji v Ljublja-
...ni delegati delavskih zadrug iz
...vse države. Kakor vsi občni
...zbori, ki so se vršili zadnja leta,
...je bila tudi ta skupščina "Zveze
...gospodarskih zadrug za Jugosla-
...vijo v Ljubljani" manifestacija
...zadružne misli, ki vedno bolj
...uspešno prodira med delavci,
...namenjenci pa tudi med malimi
...kmeti. Gospodarski sistem ne-
...hote silil vse ljudi, ki se preživ-
...lajo bodisi z ročnim ali umskim
...delom, k samopomoči. Tudi v
...sedanji dobi se je znova pokazala,
...kako velikega pomena je zadr-
...družništvo, ki ne stremi za do-
...bičkom, temveč skuša nuditi
...čimveč olajšav svojem član-
...stvu. Zal zadružna misel pri nas
...še ni tako globoko prodrla, da bi
...postalo zadrružništvo odličan fak-
...tor v našem gospodarstvu, zato
...pa še zankrat ni v stanu pre-
...prečiti vseh spekulacij, ki se do-
...gajajo na račun konsumentov.
...Kljub vsemu temu pa zadrružna
...misel dobiva z dneva v dan nove
...prilagoditve in tako sicer polago-
...ma toda vztrajno napreduje. Ne-
...koliko več razumevanja na me-
...rodajnih mestih bi sicer še znat-
...no povspeli razvoj zadrružni-

...stva, ki bi moralo tudi pri nas
...uživati potrebno moralno in fi-
...nancijsko podporo. Zlasti so de-
...lavske zadruge navezane izključ-
...no le na svojo lastno moč in mo-
...rajo prenašati silne udarce, ki
...jih prinašajo gospodarske krize,
...ker se zadrružništvo še ni razvilo
...do take mere, da bi bilo neodvis-
...no od pojavov gospodarskega si-
...stema v današnji družbi.

...Skupščino je otvoril in vodil
...nestor slovenskega zadrružništva
...zadr. Cobal Melhijor, ki je v le-
...pem uvodnem govoru podčrtal
...pomen zadrružništva za delave
...in namočence. Po otvoritvenih
...formalnostih je skupščino po-
...zdravil zastopnik Glavne zadr-
...žne zveze, ravnatelj g. Terček iz
...Ljubljane, ki je prav tako na-
...glasil velike naloge, ki čakajo
...zadrružnike in zadruge vseh vrst,
...zlasti v sedanji dobi, ko bodo po-
...litičnim pretresljanjem sledili go-
...spodarski, ki lahko postanejo
...usodopolni za vse človeštvo. Za-
...stopnik "Glavne zadrružne zve-
...ze" in "Zveze slovenskih zadrug"
...se je za njegov pozdrav zahvalil
...v imenu delegatov zadr. Cveto
...Kristan, ki je ob tej priliki od-
...ločno zahteval, da naj merodajni
...krogi podvzamejo res uspešne
...ukrepe proti verižništvu in ne-
...znosni druginji, ki z dneva v dan
...narasča ter zaščitijo konzumen-
...te pred pijavkami.

...Poročilo o delovanju zveze,
...novi proračun, osnutek novih
...pravil, pravilnice itd. so dobili
...delegati predloženo pismeno. P-
...drobno pa je o dnevnem redu po-
...ročal zadr. Petrea. Vsi predlogi
...in poročila so bila soglasno spre-
...jeta, kar najbolj priča, da so se
...delegati zavedali svoje dolžnosti
...do revizijske zveze, ki je zlasti v
...minulemu letu imela ogromno po-
...sila s spremembami pravil in pri-
...lagodenjem zadrružnega poslova-
...nja na nova zakonita določila,
...kakor jih predvideva zadrružni
...zakon iz leta 1937. Prav tako je
...bil soglasno izvoljen novi upravni
...in nadzorni odbor, ki ga z ne-
...katerimi spremembami tvorijo
...po večini dosedanja zadrružniki.
...Predsednik zadr. Cobal, ki bo
...tudi v bodoče načeloval upravne-
...mu odboru, je s primernim spe-
...lom na navzoče delegate, da naj
...s podvojeno silo širijo zadr-
...ružni misel, zaključil lepo uspel
...delovski zadrružni parlament.

Avtna unija obljubila podporo Rooseveltu

...St. Louis, Mo., 5. avg. — Uni-
...ja združenih avtnih delavcev,
...druga največja unija CIO, je na
...svoji letni konvenciji sprejela
...resolucijo, da bo podpirala Roo-
...sevelta v volilni kampanji in
...njegov "new deal". Debata o re-
...solvaciji je bila vroča, vendar je
...bila sprejeta s 507 proti 40 gla-
...som. Resolucija naglašala, "da
...se je socialna in gospodarska
...zaščita povečala pod Rooseveltovo
...administracijo in da ameriško
...ljudstvo popolnoma zaupa tej
...administraciji." Resolucija je
...klofuta Johnu L. Lewisu, pred-
...sedniku CIO, ki se je izrekel pro-
...ti tretjemu Rooseveltovemu ter-
...minu. Lewis je nedavno na kon-
...venciji Townsedove organizacije
...napovedal, da bo Wendell L. Wil-
...kie, predsedniški kandidat repu-
...blikanske stranke, porazil Roo-
...sevelta.

Najzanesljivejše dnevne de- lavske vesti so v dnevniku "Pro- sveti." Ali jih čitate vsak dan?

Sidney Hillman, predsednik unije Amalgamated Clothing Workers in član posvetovalne komi-
sije sveta narodne obrambe, predstavlja prvi seji članov grupe, ki jo tvorijo reprezentantje unij
ADF, CIO in železniških bratovščin.

Pred 400 leti je prišel krompir čez Atlantik

...Pradomovina krompirja je
...Južna Amerika. Pravijo, da ga
...je prinesel v Evropo angleški
...pomorščak sir Francis Drake.
...Baje pa to ni povsem gotovo in
...je tisto, s čemer je mož prese-
...netil goste na pojedini v Londo-
...nu, bil neki drug tropski gomolj
...in ne krompir.

...Prvi krompirjevi gomolji so
...se pojavili v Evropi aredi 16.
...stoletja. Prinesli so jih Španci
...v Italijo. Leta 1601 se je se-
...znalil s to rastlino sloveči bo-
...tanik Clusius, oskrbnik dvornih
...vrto v na Dunaju; dal ji je znan-
...stveno ime "solanum tuberosum"
...in objavil njeno podobo
...in opis. Petdeset let pozneje je
...to rastlino nasadil veliki knez
...v Berlinu v svojih vrtovih in jo
...priporočal tudi podanikom. Ven-
...dar ni še našel ta novinec iz A-
...merike nikjer pravih simpatij.
...Širil se je o njem celo glas, da
...je strupen in da se od njegovega
...uživanja lahko naleze gobavost.

...Sele dva stoletja kasneje so
...pričeli saditi krompir, najprej
...v Franciji. Kralj Ludovik XVI.
...in njegova žena Marija Antoi-
...neta sta se ob svečanih prilik-
...kah pokazala s krompirjevim
...cvetjem v gumbnici, oziroma na
...prsih. Na kraljevskih pojedina-
...nah so gostom vselej postregli
...s kuhanim krompirjem kot s
...posebno poslastico, a ko vse sku-
...paj nič ni pomagalo in kmetje
...niso kazali volje saditi krom-
...pir, se je dvorni botanik Par-
...mentier poslužil zvijače; dal je
...vse krompirjeve nasade na kra-
...jevskih zemljiščih podnevi stro-
...go zastražiti. In takoj se je tu-
...di tukaj izpolnilo "prepovedan
...saj, najslajši sad." Kmetje so
...hodili ponoči krasit krompir in
...ga pričeli saditi na svojih nji-
...vah.

...V istem času je tudi na Pru-
...skem kralj Friderik Veliki spo-
...znal gospodarski pomen tega
...poljskega sadeža in je zaukazal
...splošno sajenje. Upirali pa so
...se graščaki in so v dolgovestnih
...spomenicah na kralja preroko-
...vali vse hudo za Prusijo, če se
...bo sadila ta "nesrečna rastli-
...na." A kralj ni popustil, dal je
...vsa državna zemljišča nasaditi
...s krompirjem ter prišilil kme-
...te, da so storili isto. V sedem-
...letni vojni je tudi krompir pri-
...pomogel Prusiji do zmage —
...ko ni bilo žita, se je pruska vojs-
...ka prehranila s krompirjem,
...avstrijska pa je stradala, ker v
...Astriji takrat krompirja še ni-
...so sadili.

Hollywood bo iskal v Evropi nove igralke

...Tako se je krompir polagoma
...razširil po Evropi in se v novi
...domovini brezprimerno bolj u-
...veljavil kot v Ameriki. Ni dvo-
...ma, da so ga Inki sadili že sto-
...letja ali celo tisočletja pred pri-
...hodom španskih osvajalcev.
...Toda tam je glavni živež bila
...koruza in je še danes. Vsa Juž-
...na Amerika skupaj še danes ne
...pride več krompirja kot Ju-
...goslavija. In tudi Združene
...države so v produkciji krompir-
...ja šele na četrtem mestu. Od
...220 milijonov ton, kolikor se
...letno pridelava krompir na sve-
...tu, je 200 milijonov ton zrasto
...v evropski zemlji.

...Največ krompirja prideluje
...Rusija, okroglo 70 milijonov ton
...na leto, Nemčija a 50 milijoni
...ton, na tretjem mestu je Polj-
...ska, nad 34 milijonov ton.

...Od celokupnega pridelka
...krompirja pa gre le tretjina za
...ljudsko prehrano, isto toliko za
...prašičjo in drugo krmo, ostalo
...porabijo različne industrije. Zna-
...no je, da se iz krompirja pro-
...izvaja apirrit, sladkor, krompir-
...jeva moka, škrob itd. V Nem-
...čiji, kjer izrabljajo vsakovrstne
...odpadke, ki so jih sicer me-
...tali proč in so poprej krom pir-
...jevec navadno sežigali, so s ke-
...mično preiskavo doznali, da
...vsebuje zelo veliko celuloze. In
...sedaj ga že uporabljajo tudi pa-
...pirnice za izdelavo časopisnega
...papirja. Iz krompirjevih olup-
...kov pa delajo zamaške za stek-
...lenice.

...Krompir vsebuje poleg viso-
...kega odstotka beljakovine in
...škroba tudi mnogo vitamina
...C, ki je človeškemu organizmu
...zelo potreben, vreden zaščitnik
...proti skorbutu in drugim obo-
...lenjem.

Stavkajoči grobokopi naredili izjemo

...Detroit, Mich., 5. avg. — Na
...pokopališču Woodmere so za-
...stavkali organizirani grobokopi,
...ki zahtevajo 10 centov poviš-
...ka na uro, zaprto delavnico in
...teden dni plačanih počitnic. Pi-
...keti so zaprli pokopališče po-
...grobom, toda v soboto so nare-
...dili izjemo, ko se je vršil po-
...greb mlade ženske in njenega
...sinečka, ki sta bila ubita pri av-
...tni nesreči. Žrtvi sta bili žena
...in sin Nicholasa Gornea, delo-
...vodje v unijaki delavnici za iz-
...delovanje peči. Ko so pogrebci
...prišli do pokopališča, so se pi-
...keti umaknili in pustili pogreb-
...ce notri, ampak dela pri grobu
...se niso dotaknili.

Carrozo, unijski vodja, umrl

...Chicago, 5. avg. — Mike Car-
...rozo, italijanski priseljencec, ki
...je postal poglavar velike sekcije
...čikaške delavske fronte, je več-
...krat umrl v bolnišnici. Podlegel
...je boleznim na ledvicah v starosti
...45 let. Carrozo je bil predse-
...dnik unije cestnih pomočnikov,
...legel te pa je kontroliral vse dru-
...gih unij. Njegovo premoženje
...znaša več milijonov. Nekaj dni
...pred odhodom v bolnišnico je bil
...obtožen, da se je izognil plačtilvi
...dohodninskega davka. Listi so
...ga napadali kot raketirja. Pred
...nekaj meseci je javno izjavil,
...da ta dežela potrebuje Hitlerja
...ali Mussolinija."

Materin ponos

...Mati (pripoveduje stricu):
..."Ne moreš si misliti, kako naš
...Melhijorček napreduje v šoli.
...Silno bistre glave je. No, Melhijor-
...ček, pojdi sem in povej stricu,
...koliko je ena in dve."
...Melhijorček: "Ena in dve je
...štiri."
...Mati (se ponosno obrne k
...stricu): "Vidiš, samo za eno se
...je zmotil!"

Hollywood bo iskal v Evropi nove igralke

...Ko je pred nekaj meseci ve-
...liki hollywoodski filmski režiser
...David Selznick iskal nositeljico
...glavne ženske vloge v svojem
...filmu "Gone with the wind", ni
...mogel najti primerne ženske.
...Pregledal je nepregledno vrsto
...filmskih zvezdnic v Hollywoodu
...od Norme Shearer do Lorette
...Young, od Claudete Colbert do
...Ann Sheridan, pa nič Ni in ni
...mogel najti pripravne zvezdnice
...za glavno žensko vlogo v ome-
...njenem filmu. Nato je slavni re-
...žiser pregledal še neskončno
...dolgo revijo starov "druge kate-
...gorije" in statističnj, da bi mor-
...da med njimi našel nositeljico
...glavne vloge. Pa spet nič. Končno
...je odkril mlado Angležinjo
...Vivian Leigh, ki je nekočkrat
...igrala manjše vloge s Charlesom
...Laughtonom. Hollywood je po-
...stal za eno zvezdnico bogatejši.

...Iz navedenega izhaja dejstvo,
...da so kraji filma v Hollywoodu
...v resnih skrbeh za naraščaj in
...predstavlja to najvažnejši "pro-
...blem filmske industrije. Slava
...na filmskem platnu namreč zelo
...hitro mine. Veliki filmski mo-
...goteci zelo točno vedo, kdaj so
...njihovi stari dosegli najvišjo
...točko priljubljenosti pri film-
...skem občinstvu in kdaj jih je
...treba "vreči med staro šaro",
...kakor se režiserji radi izražajo.

...Zato so veliki filmski režiserji
...in ravnatelji filmskih družb na
...neprestanem lovu za novimi
...filmskimi igralci. Ker se ženske
...na filmskem platnu prej "obra-
...bijo", so določili 30 let za mejo,
...do katere je lahko ženska film-
...ska upletnica. Redke so zvez-
...dnice, ki to starost prekoračijo še
...pri filmu. Zato je vprav za igral-
...ke taka stiska v Hollywoodu.
...Pomladku filmske industrije
...posvečajo največjo pažnjo, ven-
...dar pa nimajo zaželjenega uspe-
...ha.

...V Evropi smatrajo razna le-
...potna tekmovanja, modne revije
...itd. že skoraj za nemoralno,
...kar v Ameriki baš zaradi po-
...manjkanja zvezdnic čisto druga-
...če tolmučijo. Režiserji in film-
...ski kraji ne zamude niti ene le-
...potne tekme, niti ene revije,
...ker upajo, da bodo tam našli no-
...ve filmske igralke. Zato obisku-
...je najbolj zakotne kabarete in
...druge nočne lokale, manjša in
...zelo mala podeželska gledališča,
...razne zabave in vse prireditve,
...na katere prihaja zlasti mladi-
...na. Od časa do časa se jim je po-
...sreči odkriti lepo dekle, ki je pri-
...pravljeno nastopiti kariero film-
...ske igralke. Zato zdaj ne velja
...več trditev, da je težko priti k
...filmu in da je treba za to pro-
...tekcije. Treba je izpolnjevati
...samo vse pogoje, ki jih stavi so-
...dobna filmska tehnika in treba
...je ustrezati okusu razvajanih
...gledalcev. Nič drugega. Zato lah-
...ko vsakdo postane filmski igra-
...lec ali igralka. Iz Hollywooda
...sporočajo, da bodo priredili re-
...žiserji še pravo gonjo za igralci
...v Evropi, ker še vedno drži dej-
...stvo, da daje Evropa filmski in-
...dustriji največ lepih žena.

...Zakaj je navezana filmska in-
...dustrija na "uvoz" igralk iz Ev-
...rope? Tako bo morda vprašal
...radovednež in trdil, da ima
...Amerika dogolj lepih žensk. Res
...je to, vendar je tam njihova le-
...poča standardizirana. Danes se
...čejejo ameriške žene po zgledu
...Grete Garbo, jutri posnemajo v
...Vsem Loretto Young in nato
...spet Annabelo. Hollywood pa o-
...trebuje nove tipe, ki drugače iz-
...gledajo kakor današnji filmski
...star. In takih jih je še največ
...v Evropi. Zato, naši čitateljece, pa-
...zite, filmski lov na lepe žene se
...bo skoraj tudi v Evropi pričel!
...Morda boste poklicane v filmski
...raj, za katerim hrepenite.

Fabistični list hvali Lindbergha

...Rim, 5. avg. — List Il Messa-
...gero je objavil poročilo svojega
...dopisnika Angela Guida iz New
...Yorka, ki povečuje letalca Lind-
...bergha, "ker je pričel mobilizir-
...rati izolacioniste in formirati
...stranko pravih Američanov. Na
...Lindberghovi strani je večina o-
...nih, ki predstavljajo boljše ame-
...riško mnenje in so proti progra-
...mu demokratske in republikan-
...ske stranke". Guidovo poročilo
...dalje pravi, "da se bo Lindber-
...ghova stranka borila, da potegne
...Združene države iz nevarnega
...prepada, v katerega so padle."

Vodje CIO in ADF v odboru obrambe

Stirje imenovani, da povspešijo mir

...Washington, D. C., 5. avg. —
...Sidney Hillman, eden glavnih
...voditeljev delavskega tabora
...CIO, je te dni imenoval odbor
...štirih v območju obrambe, ka-
...teri ima posredovati v vseh ozir-
...ih mod delavskega organizaci-
...jama CIO in Ameriške delavske
...federacije. Hillman je na čelu
...delavskega oddelka v komisiji
...narodne obrambe in nadel si je
...nalogo, da zbliža oba delavska
...tabora, da bosta nastopala eno-
...no in harmonično vsaj kolikor
...se tiče zadev obrambe.

...V omenjeni "odbor enotnosti
...ameriškega delavstva" sta bila
...imenovana od CIO Van. A. Bitt-
...ner, odbornik rudarske unije
...in Emil Rieve, predsednik uni-
...je tekstilnih delavcev; od ADF
...sta bila imenovana H. W.
...Brown od unije strojnikov in
...Geo. Q. Lynch od unije izdelo-
...valcev vzorcev. Hillman upa,
...da se bo njegov poskus obnesel.

Ob tednu (Nadaljevanje s 2. strani.)

...kega delavca z enostavno dekla-
...racijo; da je njegovo delo nepo-
...trebno za narodno zdravje, var-
...nost in interese. Na podlagi te-
...ga osnutka bi bile lahko prepo-
...vedane vse stavke. Vse, kar bi
...vlada potrebovala za dosogo te-
...ga je, da proklamira, da stavke
...motijo "s silo ali nasiljem admi-
...nistracijo tega zakona." Delavci,
...ki niso dovolj plačani ali mo-
...rjajo delati pod nevarnimi san-
...jnatnimi razmerami ali postop-
...panjem, bi bili brez vsake moči.
...Na izbiro jim bo le, da bodo ali
...ostali pri delu ali pa se pridru-
...žili armadi za \$21 na mesec — ali
...pa v zapor."

...Kdor se zanima za vprašanje,
...kako veliko in kako oboroženo
...armado Amerika potrebuje v
...obrambne svrhe v današnji situ-
...aciji, naj prečita zelo objektivni
...članek v avgustovi številki Har-
...pers Magazine. Razpravo je spi-
...sal Hanson W. Baldwin, vojaški
...akspert New York Timesa. On
...zaključuje, da Amerika ne potre-
...buje v obrambne svrhe vse he-
...mifarske "dvomorske" mornarice,
...ne 50.000 bojnih letal niti kon-
...skribirane armade. Po analizi-
...ranju oborožene moči Nemčije,
...Italije, Japonske in Rusije, ki bi
...jo lahko porabile za napad ame-
...riškega ozemlja posamezno ali
...skupno, on pravi, da Ameriki
...zadostuje za obrambo sedanja
...mornarica — najmočnejša na sve-
...tu —, okrog 10.000 težkih in laž-
...jih letal in okrog 400.000 dobro
...trenirane in dobro oborožene
...redne armade.

...Sličnega mnenja je tudi major
...G. F. Elliot, priznan ameriški ob-
...rambni strokovnjak, ki pravi, da
...bi bila velika konskribirana in
...slabo trenirana ter opremljena
...armada le slavnati mož in bi
..."fatalno ovirala druge elemente
...naše narodne obrambe, ki so več-
...je važnosti... Velika konskribi-
...rana armada bi nam pravi prišla
...le tedaj, če sopot prično s ve-
...likimi vojnimi operacijami v Ev-
...ropi."

...Priporočljivo je, da vsak voli-
...lec, ki je proti splošni prišilni vo-
...jaški službi, pismeno urgira svo-
...jega kongresnika in oba senatorja
...svoje države, da delujejo in
...glasujejo proti vsakemu takšemu
...zakonskemu osnutku. Sploh
...je to potrebno, če hoče ljudstvo
...preprečiti prisilifikacijo in naci-
...fikacijo dežele ter si ohraniti
...svojo tradicionalno svobodo.

Delegati demokratske stranke na konvenciji v Chicagu.

HOLLYWOODSKA ZVEZDA

ROMAN IZ ŽIVLJENJA AMERIŠKE FILMSKE METROPOLE

Spisal E. Stügebauer.

Prevedel Ivan Jontex

Stephenson je nagrabil obrvi. "To ne bo tako lahko. Francis Power lahko zanika avtorstvo tega članka. Kaj boste storili potem?"

Melbourne Steams je dolgo molčal. Stephenson je medtem vzel v roke časopis ter se delal, kot da ga čita. V resnici je na skrival pozorno opazoval Steamsa. Potem je povzel:

"Članek, o katerem govoriva, ne dviga proti vam nobene direktne obdolžitve, na podlagi katere bi vi mogli podvzeti sodno postopanje zaradi kriminalnega obrekovanja. Članek se zadržuje zgolj z zlobnim namigovanjem. In čitatelj, ki hoče — in samo, če hoče — lahko sklepa na podlagi teh namigov sledeče:

"Vi ste imeli intimne in ne popolnoma pojasnjene odnose s pokojno Astori. Vi ste se je naveličali, kajti ona ni bila več tako mlada, zlasti v primeri z očarljivimi mladenci, ki so vam na razpolago. In tako se končni strahni zaključek popolnoma prepriča čitateljevi domisljivi. ... Tako je ta stvar. Kaj morete ukreniti proti temu?"

"Vsekakor je treba zadevo popolnoma razčistiti, gospod Stephenson!"

"Tega mnenja sem tudi jaz, gospod, zato sem vas poklical k sebi. Reči pa moram, da ni bilo samo obžalovanja vredno, temveč tudi presenetljivo, da nam ni bila ta zadeva takoj v začetku pojasnjena. Zakaj?"

"Kaj imate v mislih, gospod Stephenson?"

"Mrliško spričevalo o Astorini smrti. ... Kdo ga je izpolnil?"

"Doktor Fielding."

"Če se ne motim, je on v službi vašega podjetja."

"Pravilno."

"In kaj navaja kot vzrok smrti?"

"Srčno kap, gospod Stephenson."

"Hm ... hm ... hm ... Vzrok je vsekakor naveden. Ampak tak vzrok se čisto navede kot usluga v slučaju, da kdo ne bi rad, da bi prišel na dan pravi vzrok! Gospod Steams, mislim, da bo najbolje, da mi poveste svo resnico. Kaj je po mnenju tega vašega doktorja Fieldinga povzročilo Astorino smrt?"

Melbourne Steams je brez obotavljanja povedal resnico.

"Doktor Fielding je bil mnenja, da je umrla na posledicah zastrupitja."

Preiskovalni uradnik je bil skrajno presenečen.

"In vi v zvezi s tem niste smatrali, da bi bila potrebna mrliška-ogledna preiskava?"

Melbourne Steams je molčal.

Stephenson je obrnil preiskavo v drugo smer.

"Kdo je dovolil pokop?"

"Mrliški oglednik."

"Na podlagi mrliškega spričevala, ki ga je izpolnil doktor Fielding?"

"Da."

"Vrniva se k temu, kar ste mi pravkar povedali. Vi pravite, da je doktor Fielding omenil zastrupitev. Sodeč po njegovem članku, je imel Worldov članek lahko kaj drugega v mislih. Ali vam je zdravnik povedal, kakšen strup je imel v mislih?"

"Da. Po njegovem mnenju je Astori postala žrtev dolgoletne slabosti — vbrizgavanja morfijskega, kateremu je zadnje čase dodajala kokain."

"Ali vam je doktor Fielding to skušal na kakršen koli način tudi dokazati?"

"Da. Astori je bila ob času smrti le malo običena, ker je tako zahtevala njena vloga in tako je doktor Fielding zlahka obrnil svojo pozornost na nešteto vbojnih ran in majhnih ran, s katerimi je bil pokrit spodnji del igralkine

roke. Meni je bilo jasno, da je te vbojnjave povzročila morfijska brizgila, in tudi doktor Fielding je bil tega mnenja."

"Če vas prav razumem, gospod Steams, je vaše in doktorja Fieldinga mnenje, da je Astori tekom snemanja nenadoma podlegla posledicam dolgotrajnega zastrupljanja z morfijem in kokainom, ki je popolnoma uničilo njeno telesno odporno silo?"

"To je bilo vsekakor Fieldingovo mnenje in jaz nisem imel nobenega vzroka za dvom."

"Če torej niste dvojnili o resničnosti zdravniških navedb, tedaj vas prosim, gospod Steams, da mi poveste, zakaj ste prezrili mrliško preiskavo in zakaj je bilo truplo tako naglo pokopano, da bo zdaj najbrž zelo otežkočena točna preiskava, če ne že onemogočena?"

Melbourne Steams je pojasnil:

"Kalfornijska filmska družba, katere ravnatelj sem, je bila preveč izpostavljena. Astori je bila slavljena osebnost in njena usoda je dirnila vse svet in vzbudila njegovo sočustvo. Zato ni bilo zgolj v našem interesu, temveč tudi v interesu pokojne igralkine, da se prepreči škandal."

"In vendar ste s tem stvar zgolj poslabšali!"

"Kar se tega tiče, gospod Stephenson, mi dovolite ugotovitev; da se to ni zgodilo ne po moji niti po zdravnikovi krivdi. To je delo obrekljivih jezikov, v prvi vrsti nesramnega članka Francisa Powerja v Worldu. Mi tega nismo pričakovali. In zdaj nihče bolj ne obžaluje kot jaz, da se mrliška preiskava ni izvršila in da ni truplo ostalo v uradni oskrbi, dokler bi ne bila ta nesrečna zadeva popolnoma razčiščena."

Preiskovalni uradnik je na te besede dejal:

"Kar se mene tiče, gospod Steams, ne vidim nobenega vzroka, zakaj bi se ne moglo zdaj izvršiti, kar se je prvotno zamudilo. Preden pa gremo dalje, bi rad dobil od vas nekaj več podatkov, ki so zelo važni."

"Prosim."

"Navedite vse podrobnosti v zvezi s to nesrečo, kateri ste bili priča."

Steams ga je ubogal. (Ko je zaključil svoje pripovedovanje, ki ga je preiskovalni uradnik vestno zapisal, je slednji povzel:

"Sodeč po vašem pripovedovanju, so bile navzoče tri osebe, vse v bližini poročišča nesreče, katerim so znane vse te podrobnosti: vi, filmski fotograf Dreamly in mala igralka Mabel Moon? Nazadnje prihaja v poštev tudi doktor Fielding, toda on ni več našel Astori pri življenju?"

"Pravilno."

"Dobro. Jaz bom zdaj podvzel vse potrebne korake, od katerih bo odvisno, ali se bo Astorino truplo izkopal in dalo v preiskavo profesorju Lansingu ali ne. Članek, ki sem vam ga dal štiti, vam je lahko povedal, da je zdaj absolutno v vašem interesu, da se zadeva čim prej docela razčisti."

Nato je preiskovalni uradnik vstal ter dal razumeti Steamsu, da je bilo zaslivanje končano.

CETRTO POGlavJE

Doktor Fielding je triumfal, kajti preiskava, ki jo je izvršil na truplu umrle igralkine profesor Lansing, je navidezno potrjevala njegove zaključke o vzroku njene smrti. Anatomsko poročilo je zdaj ležalo na pisalni mizi policijskega preiskovalnega uradnika gospoda Stephensona, ki ga je pasno proučeval. (Dalje prihodnjic)

Le mi premislite, kako je to! V krogu svojih prijateljev, celo v svoji družini ste najrajši v družbi pozitivnih mislecev, kajti negativni misleci vas dolgočasijo. Pozitivni misleci so srečnejši, živahnjeji, dejavnjeji, podjetnejši. Ti nekaj dosežejo. Delajo napake, mnogo napak. Toda dovolj so inteligentni, da svoje napake priznajo in popravijo, in imajo dovolj odločnosti, da poizkusijo iznova. Ne zapravljajo časa s skrbmi o stvarih, ki se nikoli ne zgodijo. Prav tako ne zakrivajo vrste bedastih odločitev, ki bi izvirale iz neodločnosti.

Mark Twain je nekoč dejal: "Star mož sem in sem imel že mnogo skrbi, toda izkazalo se je, da jih je bila večina brez podlage."

Zivljenje nam prinaša strujo problemov, ki vsi zahtevajo odločitve. In vendar so nekatere stvari, ki se bavimo z njimi, pogosto več ur in celo več dni, v resnici prav neznanega pomena. Na nesrečo tega v pravem trenutku ne znamo spoznati.

Vsakdo, ki se zna hitro odločiti, si prihrani s tem silno duševne muke. Vsa leto, ko se približa poletje, se nekaj milijonov neodločnežev na svetu muči z vprašanjem, kaj naj stori s seboj tista dva tedna, ko imajo dopust. Preživeti dva tedna drugače kakor na vsakdanjem tiru življenja, biti primoran, da se vsak dan sam odločiš, kam naj greš in kaj naj storiš, to je preveč za te omahljivce.

V vsakem gospodinjstvu, v vsakem podjetju, v vsaki družbi, povsod kjer žive ljudje drug ob drugem, mora nekdo odločati, in tisti, ki odloča, postane voditelj, pa če ga drugi priznavajo ali ne.

In vendar sta samo dve stvari, ki si ju moramo zapomniti, če se hočemo priučiti odločanju kar najbolje: razumno in s kar najmanjšim naprezanjem možganov.

Predvsem se nauči ločiti tisto, kar je važno, od tistega, kar je nevažno. Če je ta ali oni problem razmeroma nevažen, se lahko hitro odločimo v zavesti, da tako ni posebno odločilno, ali se odločimo zanj tako ali drugače.

Lahko si ustvarimo svoje osebno merilo o času. Sam imam navado, da se pri odločitvah vprašam: "Kaj mi bo to pomenilo čez leto dni?" In če se odgovor glasi: "Prav nič," potem uredim ta problem, kakor da bi bil razmeroma nevažen.

Ta preprosta delitev važnega od nevažnega odstrani vse pomisleke, ki po vsem svetu delajo iz mušice slona. Vse laže je popustiti svojemu sosedu ali svojemu psu, če spoznaš, da zadeva ni vredna počenega groša.

Drugič: Če je pa problem res važen, si uredimo tako, da bomo imeli časa dovolj, da bomo pretehtali razne možnosti rešitve tega problema. Pri vsaki ugodni možnosti rešitve kakšnega problema moramo pretehtati vse razloge, ki govorijo za to rešitev, in vse razloge, ki govorijo proti njej.

Prav preprosto storimo to tako: na polo papirja narišemo ravno črto. Na levo stran črte zapišemo vse negativne razloge naše odločitve, na desno pa vse pozitivne.

Ko bomo to storili, lahko dobimo pregled o koristih in škodah vsake odločitve. In res je vredno, da ugotovimo, kolikokrat nas bo ta preprosti postopek napotil, da bomo ubrali pot, ki se sanja sicer ne bi bili nikoli odločili.

Brez takšne ureditve mora pri važnih problemih nastati duševna zmeda. In namesto, da bi pretehtali vse faktorje, bi se odločili tako ali drugače naposled zaradi kakršnega koli nevažnega razloga, ki bi se ga slučajno domislili, ko bi se naveličali, če nadalje premišljati zadevo.

Včasih pa nastopijo primeri — res važni primeri — ko so razlogi za 'za' in 'proti', imamo za prvo odločitev kakor za drugo. V vseh takšnih, res važnih primerih storimo prav, če odločitev zavlačujemo, kolikor dolgo moremo. Ko pa čas dozorji in se moramo naposled odločiti in če so še tedaj razlogi 'za' in 'proti' v ravnotežju, se

izhodu sta pa vajeti konj zgrabila dva močna hlapca in jih pridržala. Paganini je pokukal skozi okno, da bi videl, kaj se je zgodilo. Hlapca sta mu povedala, da gostitelj pošilja račun za prenočišče in hrano, ki znaša ravno 50 gvinej. Paganini je napravil dolg obraz; toda nič drugega mu ni preostalo, kakor da je izveljkel denarnico in vrnil 50 gvinej, ki jih je bil dobil za koncert ...

Nekoč je prišlo slavnemu violinistu na uho mnenje Malibranke, ene najslavnejših pevk onega časa, mnenje, da pač priznava, da je Paganini velik virtuoz, da pa vendar v njegovem igranju pogreša pevkega tona. Paganini je bil kajpak na moč glasben. Pozval je pevko na ogorčen dvobj. Njo je pa prav malo mikalo spuščati se z njim v dvobj, zato je odklonila.

Nekoč je pa slučaj nanesel, da sta morala skupaj nastopiti na nekem koncertu. Najprej je nastopila pevka, ki je odpele neko slavno arijo; za njo je nastopil Paganini, ki je odigral isto arijo na goali, in sicer na eni sami struni, ter je pevkin glas tako čudovito posnemal, da so poslušalci kar ostrmeli, misleč, da gre za čarovnjiko. Potlej so mu pa gromko ploskali.

Pevka je bila premagana ...

Nekoč je imel mojster v Rescili v gornji Italiji koncert, pri katerem so neke dame v loži glasno govorile. Na lepem je Paganini svojo violino odložil in zgovornim damam dejal: "Bojim se, da

ne bi s svojim igranjem motil vašega razgovora ..."

"Hudiča ima v sebi," je jokal Paganini, s svojimi prsti segel po violini in tako divje igrali, da je danik z grozo zbežal iz sobe. Paganini je planil v krčevit ljem, ki ga je zadušil. Ljudje so pripovedovali, da iz njih skočil hudobni duh umetnika zadavil.

Zato ... "Kako vam gredo posli? Oh, človek ima zmerom prijetnosti. Zdjaj spet blagajnika." "Spet? Saj ste komaj tekli teden onega sprejz službo?" "Saj ravno njega iščem."

HIŠA NA PRODAJ — \$625 takojšnje naplačilo — pi na vogalu 5-sobno Bungalov iz opeke sezidano hišo. Bungalov kararja. Vse novo delo. Oglasite se na 3701 G Ave., Berwyn, Ill. — (A)

Ali ste naročili na "Prosveto"? Podpirajte svoj

KNJIGE CANKARJEVE DRUŽBE

Cankarjeva družba v Sloveniji je za leto 1940 izdala sledeče tri knjige:

1. KOLEDAR, povečan in z bogato vsebino.
2. MARSELJEZA, spisal v spomin 150 letnice francoske Velike revolucije Herman Wendel.
3. SLOVENSKI POLITIČNI PROBLEMI. Spisal Anton Dermota.

Vse te tri knjige dobite poštne prostote za \$1.

Velika zaloga drugih knjig v slovenskem in angleškem jeziku. Pišite po cenik

Knjigarna Proletarca
2301 So. Lawndale Ave. - Chicago, Illinois

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETA

Po sklepu 11. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveto, pri čemer eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. List Prosveta stane za vsa enaka, za člana ali nečlane \$1.50 na eno leto naročnino. Ker pa člani še plačajo pri assessment \$1.50 na tednik, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni vzroka, več da je list predrag za člano SNPJ. List Prosveta je vaša lastnina, gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Če lista Prosveta je:

Za Zdrav. države in Kanado \$6.00	Za Cincro in Chicago je ...
1 tednik in ... 2.00	1 tednik in ... 1.50
2 tednika in ... 3.00	2 tednika in ... 2.50
3 tednike in ... 4.00	3 tednike in ... 3.50
4 tednike in ... 5.00	4 tednike in ... 4.50
5 tednikov in ... 6.00	5 tednikov in ... 5.50
Za Evropo je ... \$9.00	

Isposlute spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali New York Order v planu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina. Pojasnilo: Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list, tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skrajno naročen na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne storijo, tedaj mora upravništvo zniti datum za to vsoto naročnika.

PROSVETA, SNPJ, 3657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsote \$.....

1) Ime..... Čl. družbe \$.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od sledičih članov moje družine:

2)..... Čl. družbe \$.....

3)..... Čl. družbe \$.....

4)..... Čl. družbe \$.....

5)..... Čl. družbe \$.....

Imeto..... Država.....

Nov naročnik..... Star naročnik.....

Kako se priučite odločnosti

Svet spoštuje ljudi, ki se znajo hitro in sami odločati

Naš proces mišljenja je postal na splošno tako avtomatski, da se niti najmanj ne zavedamo, kaj se pri tem godi v naših možganih. Če bi pa lepega dne vendar premišljevali o tem, kaj delamo, bi ugotovili, da se moramo vsak dan nekajkrat za to ali ono odločiti. V enem samem tednu bi našli tako več sto odločitev. Kajpak se tega ne zavedamo, in sicer čisto preprosto: ker enega samega vzroka ne: ker se ne odločimo in pustimo, da se zadeve razvijajo po svoji mili volji.

Posebno neprijetne odločitve radi zavlačujemo. Kadar pa odločitev odložimo, se prav za prav že odločimo. Če odložimo odločitev, da bi šli k zobozdravniku, se s tem odločimo dopustiti, da bo postal zob vse bolj bolan. In kadar nas bi bolel zob, bi proglasili za blaznega tistega, ki nam bi dejal, da smo se sami odločili za zobobol. In vendar je to

tisto, za kar smo se odločili, ko smo odložili pot k zobozdravniku.

Če ženska odloži na poznejše namero, da bi nekaj storila za svojo postavo, pomeni to toliko, kakor da se je odločila, da bo postala debela. Če mlad mož odloži odločitev, da bi zahajal v večerni izobraževalni tečaj, pomeni to toliko, kakor da se je bil odločil, da ne bo stremel po nadaljnji izobrazbi.

Dve vrste ljudi sta na svetu: negativni misleci in pozitivni misleci. Tisti, ki navadno mislijo na neuspehe, in tisti, ki po navadi mislijo na uspehe. In negativno mišljenje je pogosto krivo, da človek ni zmožen, da bi se za nekaj odločil in tisto tudi storil.

Če bi lepega dne negativno mišljenje analizirali, bi ugotovili, da to ni nič več in nič manj kakor premoč vseh tistih razlogov, ki premoči človeka, da ničesar ne stori. Negativni misleci vam razložo do najmanjših podrobnosti, zakaj česa niso storili ali zakaj je bilo dobro, da česa ne bi storili.

Značilno za negativne mislece je, da se boje nekaj tvegati iz strahu, da bi se utegnulo 'kaj pripetiti'. Ženska se boji, da bi se učila krmiliti avtomobil, iz

strahu, da ne bi doživela prometne nesreče, moški se boji na kakšen javnem zborovanju vstati in povedati svoje mnenje, iz strahu, da ne bi ustrelil kakšnega kosa. Samotnjaki, čudaki, zagrenjenci, brezdelneži, živčneži, ljudje, ki se jih smola drži, val ti so negativni misleci.

Se pred kratkim mi je pripovedoval neki možak okrog štiri-desetih, da je imel priložnost, da bi menjal službo, in sicer tako, da bi dobil delo, ki mu je bilo bolj všeč. Pri tem bi bil celo povsial svoje dohodke. In vendar se ni mogel odločiti za ta korak, ker se ni mogel odločiti, da bi se preselil iz Altoone v New York.

"Poglejte," mi je dejal, "zdaj jih imam okrog štirideset. Če bi se lahko zanesel, da bo šlo vse po sreči, bi se odločil. Toda v življenju sem storil že mnogo napak in zdaj se ne morem odločiti, da bi storil še kakšno novo."

"No," sem mu odvrnil, "tudi če boste kdaj kaj dosegli, boste itak storili še mnogo napak. In nikar ne živite v smoti! Dolež sta bili vaši največji napaki vaša nedelavnost in vaša neodločnost!"